

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/1794 και άλλες διατάξεις»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Το προς συζήτηση και ψήφιση προτεινόμενο νομοσχέδιο του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/1794 και άλλες διατάξεις», όπως διαμορφώθηκε κατά τις συνεδριάσεις της Διαρκούς Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου, αποτελείται από τρία Μέρη (Α΄, Β΄ και Γ΄) και είκοσι επτά (27) άρθρα. Το Μέρος Α΄ περιλαμβάνει τα άρθρα 1 έως 9, το Μέρος Β΄ περιλαμβάνει τα άρθρα 10 έως 12 και το Μέρος Γ΄ περιλαμβάνει τα άρθρα 13 έως 27.

Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση, το νομοσχέδιο έχει ως αντικείμενο την ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/1794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Οκτωβρίου 2015, που τροποποιεί τις Οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2008/94/ΕΚ, 2009/38/ΕΚ και 2002/14/ΕΚ και τις Οδηγίες του Συμβουλίου 98/59/ΕΚ και 2001/23/ΕΚ όσον αφορά τους ναυτικούς, σχετικώς με την εξισορρόπηση των αναγκών βελτίωσης των συνθηκών και των όρων εργασίας των ναυτικών και της αποτελεσματικής παροχής υπηρεσιών θαλασσίων μεταφορών, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών χαρακτηριστικών του τομέα, σε περιπτώσεις ομαδικών απολύσεων [Οδηγία 98/59/ΕΚ του

Συμβουλίου], τη διατήρηση των δικαιωμάτων των ναυτικών σε περίπτωση μεταβίβασης επιχείρησης [Οδηγία 2001/23/EK του Συμβουλίου] και την εφαρμογή της Οδηγίας 2008/94/EK για τους αλιείς που αμείβονται «με το κομμάτι» (βλ. σελ. 1 και 2 της Αιτιολογικής Έκθεσης επί του νομοσχεδίου).

Συγκεκριμένως, στο Μέρος Α' ενσωματώνεται με αναδρομική ισχύ από 10ης Οκτωβρίου 2017 στο εσωτερικό δίκαιο η ανωτέρω Οδηγία [(ΕΕ) 2015/1794], με την οποία ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την προστασία των ναυτικών, και τροποποιούνται συναφείς διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες διατάξεις επιδιώκεται η προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας προς την άνω Οδηγία, η οποία τροποποιεί τις ακόλουθες προηγούμενες Οδηγίες επί θεμάτων σχετικά με την προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη (2008/94/EK), τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Εργαζομένων σε επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, με σκοπό την ενημέρωση των εργαζομένων (2009/38/EK), τη θέσπιση γενικού πλαισίου ενημέρωσης και διαβούλευσης των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2002/14/EK), την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν στις ομαδικές απολύσεις (98/59/EK), και τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβίβασης των επιχειρήσεων και των εγκαταστάσεών τους όσον αφορά τους ναυτικούς (2001/23/EK) (άρθρα 1 και 27 του νομοσχεδίου).

Περαιτέρω, με τα φερόμενα προς ψήφιση άρθρα 2 - 9 του νομοσχεδίου, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις της κείμενης νομοθεσίας, με σκοπό την προσαρμογή των σχετικών διατάξεων προς την ανωτέρω Οδηγία: α) αίρεται η εξαίρεση των αλιέων που αμείβονται με το «κομμάτι» από το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, και εφεξής και αυτοί υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2008/94/EK σχετικά με την προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη (άρθρο 1 παρ. 3 περ. Ιβ, π.δ. 1/1990), β) υπάγονται επίσης στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2009/38/EK σχετικά με το δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και διαβούλευση σε κοινοτικής κλίμακας επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων, και τα πληρώματα των εμπορικών πλοίων (ναυτικοί μέλη πληρώματος υπό ελληνική σημαία θαλασσοπλοούντων πλοίων), γ) παρέχεται η δυνατότητα συμμετοχής στις συνεδριάσεις της Ειδικής Διαπραγματευτικής Ομάδας (Ε.Δ.Ο.) ή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Εργαζομένων (Ε.Σ.Ε.) και σε ναυτικό μέλος πληρώματος θαλασσοπλοούντος υπό ελληνική σημαία πλοίου ή του αναπληρωτή του, που δεν βρίσκεται εν πλω ή βρίσκεται σε λιμένα κράτους διαφορετικού από εκείνο στον οποίο η ναυτιλιακή επιχείρηση έχει την

έδρα της, εφόσον είναι μέλος των ανωτέρω οργάνων, δ) προβλέπεται η δυνατότητα χρησιμοποίησης των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες μέλος της Ε.Δ.Ο. ή του Ε.Σ.Ε. δεν είναι δυνατόν να παραστεί στις συνεδριάσεις τους (άρθρα 50 – 75 ν. 4057/2012), ε) εκτείνεται και στα πληρώματα θαλασσοπλοούντων πλοίων υπό ελληνική σημαία η εφαρμογή της Οδηγίας σχετικά με την προστασία των ναυτικών σε περιπτώσεις ομαδικών απολύσεων (98/59/EK). Συγκεκριμένα: i) δίδονται ορισμοί των όρων «ομαδικές απολύσεις» και «εκπρόσωποι εργαζομένων» για την εφαρμογή των προς ψήφιση ρυθμίσεων, και προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής τους με τις οριζόμενες εξαιρέσεις (ομαδικές απολύσεις στο πλαίσιο συμβάσεων εργασίας ναυτικών που έχουν συναφθεί για ορισμένο χρόνο ή κατά πλουν, καθώς και αυτές επί των ναυτικών θαλασσοπλοούντων πλοίων που ανήκουν στο δημόσιο ή σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου), ii) εισάγεται υποχρέωση του πλοιοκτήτη ή του εφοπλιστή, στην περίπτωση που προτίθεται να προβεί σε ομαδικές απολύσεις, να πραγματοποιεί εγκαίρως διαβουλεύσεις με τους εκπροσώπους των ναυτικών, με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας, οι οποίες (διαβουλεύσεις) επικεντρώνονται στη δυνατότητα αποφυγής ή μείωσης των ομαδικών απολύσεων και άμβλυνσης των συνεπειών (προσφυγή σε κοινωνικά μέτρα με σκοπό τη βοήθεια για την επαναπασχόληση ή τον αναπροσανατολισμό των απολυόμενων ναυτικών, κατάρτιση κοινωνικού πλάνου, κ.λπ.), iii) προβλέπεται υποχρέωση του πλοιοκτήτη ή του εφοπλιστή να κοινοποιεί, με τις απαραίτητες πληροφορίες (λόγοι απόλυσης, αριθμό των προς απόλυση ναυτικών, κ.λπ.) και να ενημερώνει σχετικά τους εκπροσώπους των ναυτικών, εγγράφως στο Συμβούλιο Εμπορικού Ναυτικού (Σ.Ε.Ν.) κάθε σχεδιαζόμενη ομαδική απόλυση, iv) ορίζεται ότι οι ομαδικές απολύσεις ισχύουν επί τριάντα ημέρες από την πρόσκληση του πλοιοκτήτη ή εφοπλιστή για διαβουλεύσεις στους εκπροσώπους των ναυτικών, συμφώνως με την προβλεπόμενη διαδικασία, και παρέχεται η δυνατότητα συντόμευσης ή παράτασης της εν λόγω προθεσμίας κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. Εξ άλλου, προσδιορίζεται η διαδικασία που ακολουθείται από τα ενδιαφερόμενα μέρη, στην περίπτωση κατά την οποία δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ τους και το Σ.Ε.Ν. προβαίνει στη διαπίστωση της τήρησης ή μη από τον πλοιοκτήτη ή τον εφοπλιστή των υποχρεώσεών τους όσον αφορά στην ενημέρωση και τη διαβούλευση με τους εκπροσώπους των εργαζομένων, καθώς και την κοινοποίηση των σχετικών εγγράφων. Τα ανωτέρω δεν έχουν εφαρμογή επί των ομαδικών απολύσεων που προκαλούνται από τη διακοπή της δραστηριότητας του πλοίου, εφόσον αυτή επέρχεται ύστερα από δικαστική απόφαση.

Ακόμη, ορίζεται ότι είναι άκυρες οι ομαδικές απολύσεις που γίνονται κατά

παράβαση των διατάξεων του νομοσχεδίου και προβλέπεται ότι σε περιπτώσεις ομαδικών απολύσεων εφαρμόζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας σχετικώς με την έγκυρη λύση της εργασιακής σχέσης και την καταβλητέα αποζημίωση. Επίσης, διασφαλίζονται εφεξής τα δικαιώματα των ναυτικών στην περίπτωση μετάβασης θαλασσοπλοούντος πλοίου εγγεγραμμένου στο ελληνικό νηολόγιο, όταν αποτελεί μέρος μεταβίβασης επιχείρησης, εγκατάστασης ή τμημάτων της υπό τους τιθέμενους όρους και τις εκεί οριζόμενες εξαιρέσεις (Οδηγία 2001/23/EK και π.δ. 178/2002).

Εισάγεται η επιβολή των προβλεπόμενων στο άρθρο 45 του Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου (ν. δ. 187/1973) κυρώσεων από την αρμόδια Λιμενική αρχή του λιμένα νηολόγησης του πλοίου για κάθε παράβαση σχετικώς με τη μεταβίβαση θαλασσοπλοούντος πλοίου, καθώς και η άσκηση προσφυγής κατά των αποφάσεων επιβολής των προστίμων.

Το Μέρος Β΄ του νομοσχεδίου περιλαμβάνει ρυθμίσεις επί θεμάτων συναφών προς την προαναφερόμενη Οδηγία. Συγκεκριμένως, στο άρθρο 10 του νομοσχεδίου προβλέπεται ότι τα μέλη της Ε.Δ.Ο. και του Ε.Σ.Ε. που είναι μέλη πληρώματος και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων εμπορικών πλοίων στο πλαίσιο της διαδικασίας για την ενημέρωση και τη διαβούλευση, απολαύουν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, της προβλεπόμενης προστασίας των συνδικαλιστικών στελεχών όσον αφορά στην καταγγελία της εργασιακής σχέσης τους. Στο άρθρο 11 του νομοσχεδίου προσδιορίζονται οι περιπτώσεις για τις οποίες δεν εφαρμόζονται οι σχετικές με τις ομαδικές απολύσεις ναυτικών διατάξεις (μη εκτέλεση ή διακοπή πλόων πλοίων ή τουριστικών πλοίων κατά τη διαδικασία της τακτικής ή εποχικής δρομολόγησης, αντιστοίχως), και με το άρθρο 12 του νομοσχεδίου επανακαθορίζονται οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου Εμπορικού Ναυτικού (Σ.Ε.Ν.) σε θέματα σχετικώς με τις ομαδικές απολύσεις ναυτικών.

Με το Μέρος Γ΄ του νομοσχεδίου ρυθμίζονται λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Ειδικότερα, στο άρθρο 13 του νομοσχεδίου ρυθμίζονται ζητήματα λειτουργίας της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής που αφορούν στα αρμόδια όργανα και τη διαδικασία ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης του προσωπικού του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής (Λ.Σ. – ΕΛ.ΑΚΤ.) και του πολιτικού προσωπικού του ίδιου Υπουργείου. Επεκτείνεται, από το εκπαιδευτικό έτος 2017 – 2018 (άρθρο 14 του νομοσχεδίου), η χορήγηση ετήσιου επιδόματος σίτισης σε όλους τους φοιτητές των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ), συμφώνως με τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις (άρθρο 145 του ν. 4504/2017),

το ύψος του οποίου θα καθορισθεί με κ.υ.α. Τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4389/2016 σχετικώς με την οργάνωση και τη λειτουργία της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων (ΡΑΛ, άρθρο 15 του νομοσχεδίου). Τροποποιούνται οι διατάξεις των άρθρων 9 και 15 του β.δ. 160/1970 που διέπουν την οικονομική οργάνωση του Ταμείου Αρωγής Λιμενικού Σώματος (ΤΑΛΣ), με σκοπό την προσαρμογή τους στις ρυθμίσεις του ν. 4472/2017 που αφορούν στο νέο μισθολόγιο των στρατιωτικών (άρθρο 16 του νομοσχεδίου). Καθορίζονται εκ νέου οι προϋποθέσεις για την εκτέλεση σύμβασης ναύλωσης από επαγγελματικά πλοία αναψυχής, όπου οι τόποι παράδοσης και εκ νέου παράδοσης των πλοίων βρίσκονται εντός της ελληνικής επικράτειας, τα οποία, εφεξής, δεν απαιτείται να διαθέτουν μεταφορική ικανότητα άνω των δώδεκα ατόμων (άρθρο 17 του νομοσχεδίου), παρέχεται η δυνατότητα στους εξουσιοδοτημένους νηογνώμονες να προβαίνουν στην έκδοση ηλεκτρονικώς υπογεγραμμένων κυβερνητικών πιστοποιητικών για τα πιστοποιημένα από αυτούς πλοία υπό ελληνική σημαία, και με υπουργική απόφαση καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και κάθε άλλο σχετικό θέμα (άρθρο 18 του νομοσχεδίου). Ρυθμίζονται θέματα αναγνώρισης και ισοτιμίας των πιστοποιητικών αυτοδωτών που χορηγούνται από το παράρτημα της Σχολής Υποβρυχίων Καταστροφών (Σ.Υ.Κ.) του Κέντρου Δια Βίου Μάθησης του Κέντρου Εκπαίδευσης ΠΑΛΑΣΚΑΣ (άρθρο 19 του νομοσχεδίου). Ακόμη, ανακαθορίζονται τα θέματα σχετικώς με το σύστημα εισαγωγής και εκπαίδευσης στελεχών στις παραγωγικές σχολές του Λ.Σ. – ΕΛ.ΑΚΤ. και εξαιρούνται οι υποψήφιοι για τη Σχολή Δοκίμων Υπαξιωματικών Λ.Σ. – ΕΛ.ΑΚΤ. από το σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω των πανελλήνιων εξετάσεων. Με υπουργικές αποφάσεις καθορίζονται οι προϋποθέσεις και όροι εφαρμογής των διατάξεων του εν λόγω άρθρου 20 του νομοσχεδίου. Επίσης, καθορίζεται εκ νέου ο τρόπος κατάταξης στο Λ.Σ. – ΕΛ.ΑΚΤ. των Αξιωματικών ειδικότητας Υγειονομικού (ιατρών) καθώς και Αξιωματικών ειδικότητας Υγειονομικού ειδικής κατηγορίας (οδοντιάτρων), οι οποίοι μπορεί να προέρχονται και από τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων, ο αριθμός των οποίων καθορίζεται με κ.υ.α. Προβλέπεται, επίσης, ότι οι διατελούντες σε χηρεία σύζυγοι του προσωπικού Λ.Σ. – ΕΛ.ΑΚΤ. που απεβίωσε κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας ή εξαιτίας της υπηρεσίας, εφόσον έχουν στη ζωή ένα τουλάχιστον ανήλικο τέκνο, προσλαμβάνονται, μετά από αίτησή τους, εφεξής, αποκλειστικώς ως διοικητικοί υπάλληλοι, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και σε θέση ανάλογη των προσόντων τους στο οικείο Υπουργείο ή στα εποπτευόμενα από αυτό ν.π.δ.δ. Τα προαναφερόμενα ισχύουν και για τους συζύγους στελεχών Λ.Σ. – ΕΛ.ΑΚΤ. που καθί-

στανται ανάπηροι συνεπεία τραυματισμού ή ασθένειας σε ποσοστό άνω του 67% κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας και ένεκα αυτής. Οι ανωτέρω έχουν, εναλλακτικώς, δικαίωμα εισαγωγής στις παραγωγικές σχολές του Λ.Σ. – ΕΛ.ΑΚΤ., συμφώνως με τις ισχύουσες διατάξεις, στο οριζόμενο με κ.υ.α. ποσοστό για τις ειδικές κατηγορίες υποψηφίων (άρθρο 21 του νομοσχεδίου).

Στα άρθρα 22 – 23 του νομοσχεδίου ορίζεται ότι συμπεριλαμβάνονται και οι Σχολές Δοκίμων Σημαιοφόρων Λ.Σ. και Λιμενοφυλάκων στις Σχολές για την εισαγωγή των αποφοίτων Γενικών Λυκείων μέσω εξετάσεων που διεξάγονται σε πανελλαδικό επίπεδο, και ότι οι απόφοιτοι όλων των τομέων των ΕΠΑΛ έχουν εφεξής το δικαίωμα εισαγωγής και στη Σχολή Δοκίμων Λιμενοφυλάκων με πανελλήνιες εξετάσεις, καθώς επίσης ότι η υπηρεσία πενταετούς υποχρέωσης στις Ένοπλες Δυνάμεις, η οποία αποτέλεσε προσόν μοριοδότησης για την εισαγωγή στη Σχολή Δοκίμων Λιμενοφυλάκων και ήδη υπολογίζεται μισθολογικώς, αναγνωρίζεται και βαθμολογικώς.

Ακόμη, τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 157 του Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου και ανακαθορίζονται οι κυρώσεις κατά των παραβατών των διατάξεων των Γενικών και Ειδικών Κανονισμών Λιμένων (άρθρο 24 του νομοσχεδίου).

Με το άρθρο 25 του νομοσχεδίου τροποποιούνται διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 4256/2014. Στο πλαίσιο αυτό, ανακαθορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται στα ιδιωτικά πλοία αναψυχής και απαριθμούνται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που καταργούνται (άρθρο 26 του νομοσχεδίου). Τέλος, στο άρθρο 27 του νομοσχεδίου ορίζεται η έναρξη ισχύος του νομοθετήματος.

Β. Το άρθρο 151 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ (ΣΛΕΕ, πρώην άρθρο 136 της ΣΕΚ) αναφέρει μεταξύ των στόχων της Ένωσης και των κρατών μελών τη βελτίωση των συνθηκών ζωής και εργασίας και την κατάλληλη κοινωνική προστασία. Το άρθρο 153 της ΣΛΕΕ αναφέρει ότι η Ένωση υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών, μεταξύ άλλων, στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής προστασίας των εργαζομένων. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό τον τίτλο «αλληλεγγύη» περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις εξής επιμέρους εκφάνσεις του δικαιώματος κοινωνικής προστασίας υπό ευρεία έννοια, όπως το δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης, το δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικής δράσης, την προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης,

τις δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας, την προστασία των νέων στην εργασία, την κοινωνική ασφάλεια και κοινωνική αρωγή. Υπό την ευρεία έννοια του όρου «κοινωνική προστασία», η οποία καλύπτει την κοινωνική ασφάλεια και το δίκαιο της εργασίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει σημαντικά νομοθετήματα. Μια Οδηγία σημαντική για την κοινωνική προστασία των εργαζομένων, ιδίως αυτών που εργάζονται σε πολυεθνικές επιχειρήσεις, είναι αυτή που αφορά την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τις ομαδικές απολύσεις (βλ. Οδηγία 98/59 ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε προσφάτως από την Οδηγία 2015/1794), που καθιερώνει την διαδικασία διαβουλεύσεων των εργοδοτών με τους εκπροσώπους των εργαζομένων σχετικά με τη δυνατότητα να αποφεύγουν ή να μειώνουν τις απολύσεις, τη δέσμευση του εργοδότη να ανακοινώνει τη συλλογική απόλυση στην αρμόδια εθνική Αρχή και να μπορεί να τη θέσει σε εφαρμογή μετά παρέλευση 30 ημερών, ώστε η Αρχή να μπορεί να διερευνά τις λύσεις στα τιθέμενα προβλήματα ή να ελαφρύνει τις επιπτώσεις των απολύσεων. Η Οδηγία επιβάλλει κοινές διατάξεις για όλα τα κράτη μέλη και εμποδίζει τις πολυεθνικές επιχειρήσεις να επωφελούνται από τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών. Στο ίδιο πνεύμα, η Οδηγία για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών επιβάλλει τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων (Οδηγία 2001/23/ΕΚ όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2015/1974). Πριν από μια τέτοια μεταβίβαση επιχειρήσεων, οι εκπρόσωποι των εργαζομένων πρέπει να ενημερώνονται για τους λόγους, τις επιπτώσεις στους μισθωτούς και τα μέτρα που μελετώνται σχετικά με αυτούς. Η ύπαρξη μηχανισμού εκπροσώπησης των εργαζομένων, ανεξαρτήτως της θέλησης του εργοδότη, προβλέπεται ως αναγκαίος όρος για τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας (βλ. υποθέσεις C – 382/92 και C – 383/92, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 8ης Ιουνίου 1994, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας & Βορείου Ιρλανδίας) (διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβίβασης επιχείρησης και σε περίπτωση ομαδικών απολύσεων).

Τα συμφέροντα των εργαζομένων πρέπει επίσης να διαφυλάσσονται σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, ιδίως όταν το ενεργητικό δεν αρκεί για να καλύψει τα χρέη που προέρχονται από συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας, ακόμη και όταν αυτές είναι προνομιούχες. Για να προλαμβάνονται τέτοιες καταστάσεις, η Οδηγία 2008/94, όπως τροποποιήθηκε επίσης από την Οδηγία 2015/1974, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν εγ-

γυητικούς θεσμούς, ώστε τα περιουσιακά στοιχεία των εργοδοτών να μην μπορεί να κατασχεθούν κατά τη διαδικασία χρεοκοπίας. Σε τέτοια περίπτωση, αυτοί οι θεσμοί οφείλουν να καταβάλλουν στους εργαζομένους, υπό ορισμένους όρους, την πληρωμή των οφειλών που είχαν γεννηθεί πριν από τη χρεοκοπία του εργοδότη, συμπεριλαμβανομένων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Τα συστήματα κοινωνικής προστασίας είναι πλέον συνδεδεμένα με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση (COM/1998/243) και τον εκσυγχρονισμό της κοινωνικής προστασίας, με σκοπό τον καθορισμό κοινών στόχων για τη μεταρρύθμιση του πλέγματος εφαρμοστέων διατάξεων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την άποψη αυτή, τρεις βασικές αρχές πρέπει να πλαισιώνουν τη μεταρρύθμιση: δυνατότητα πρόσβασης όλων στην υγειονομική περίθαλψη, παροχή ποιοτικής υγειονομικής περίθαλψης, προσαρμοσμένης στην επιστημονική πρόοδο και στις ανάγκες που συνεπάγεται η γήρανση του πληθυσμού, οικονομική βιωσιμότητα της υγειονομικής περίθαλψης μακροπρόθεσμως, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα του συστήματος [COM/2004/304].

II. Παρατηρήσεις επί των επί μέρους διατάξεων του νομοσχεδίου

1. Επί του άρθρου 15

Με την παρ. 4 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «[η] διάθεση ή απόσπαση δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων του Υπουργείου Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής ή υπαλλήλων νομικών προσώπων (...) γίνεται για χρονικό διάστημα (...) με απόφαση του υπουργού Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής, χωρίς τη γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου ή άλλου οργάνου, είναι δε υποχρεωτική για την υπηρεσία τους...». Συναφώς σημειώνεται ότι, συμφώνως με την διάταξη του άρθρου 12 του ν. 4440/2016, το οποίο αντικατέστησε το άρθρο 68 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (Υπαλληλικός Κώδικας), «[η] απόσπαση, ήτοι η απομάκρυνση του υπαλλήλου για ορισμένο χρονικό διάστημα από την υπηρεσία στην οποία ανήκει η οργανική θέση που κατέχει και η ανάθεση σε αυτόν καθηκόντων σε άλλη υπηρεσία, διενεργείται για την κάλυψη επείγουσών υπηρεσιακών αναγκών προσωρινού χαρακτήρα, και αφορά την άσκηση καθηκόντων κλάδου για τον οποίο ο υπάλληλος διαθέτει τα απαιτούμενα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. Ο χρόνος της απόσπασης λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στη θέση την οποία ανήκει οργανικά. Επιτρέπεται η απόσπαση υπαλλήλων δημοσίων υπηρεσιών κάθε μορφής ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου σε υπηρεσία άλλου Υπουρ-

γείου ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή σε ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού ή σε Ν.Π.Ι.Δ., σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες στο ΕΣΚ. Επιτρέπεται η απόσπαση υπαλλήλου από μία αρχή σε άλλη του ίδιου Υπουργείου ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που εποπτεύεται από τον οικείο Υπουργό, αντιστρόφως και μεταξύ αυτών, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες στο πλαίσιο της ενδοϋπουργικής κινητικότητας. 4. Η απόφαση απόσπασης εκδίδεται εντός τριών (3) μηνών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των σχετικών αιτήσεων. 5. Η διάρκεια των ανωτέρω αποσπάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος συνολικά. Με πρωτοβουλία της υπηρεσίας υποδοχής και συναίνεση του υπαλλήλου είναι δυνατή η παράτασή της για τρεις (3) μήνες. Κατ' εξαίρεση η απόσπαση σε υπηρεσία απομακρυσμένης - παραμεθόριας περιοχής δύναται να παραταθεί κατά ένα (1) έτος. 6. Η απόσπαση παύει αυτοδικαίως, όταν λήξει το χρονικό όριο της παραγράφου 5. Ο υπάλληλος με τη λήξη της απόσπασης επανέρχεται υποχρεωτικά στη θέση του χωρίς άλλη διατύπωση. Αν εκκρεμεί αίτημα μετάταξης του αποσπασμένου υπαλλήλου στον ίδιο φορέα, η απόσπαση παρατείνεται μέχρι τη δημοσίευση της πράξης μετάταξης και πάντως όχι πέραν των τριών (3) μηνών από τη λήξη της απόσπασης. 7. (...) 8. Απαγορεύεται η απόσπαση υπαλλήλου, με γενικές ή ειδικές διατάξεις, πριν παρέλθει διετία από το διορισμό του. 9. Απαγορεύεται η απόσπαση υπαλλήλου που έχει επιλεγεί ως προϊστάμενος οργανικής μονάδας, εάν προηγουμένως δεν έχει γίνει δεκτή αίτηση απαλλαγής του από τα εν λόγω καθήκοντα. Αν ο αποσπασμένος υπάλληλος επιλεγεί ως προϊστάμενος οργανικής μονάδας, παύει αυτοδικαίως η απόσπαση από την τοποθέτησή του ως προϊσταμένου. 10. Η απόσπαση μπορεί να παύει οποτεδήποτε πριν από τη λήξη του χρονικού ορίου της παραγράφου 5 για λόγους αναγόμενους στην υπηρεσία. 11. Δεν επιτρέπεται απόσπαση υπαλλήλου πριν παρέλθει διετία από τη λήξη της προηγούμενης απόσπασης, με εξαίρεση την απόσπαση για συνυπηρέτηση συζύγων και την απόσπαση σε υπηρεσία απομακρυσμένης-παραμεθόριας περιοχής. 12. Διατηρούνται σε ισχύ μόνο οι ειδικές διατάξεις που προβλέπεται ρητά ότι εξαιρούνται από το ΕΣΚ». Εν προκειμένω, η προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 15 παρ. 4 που αφορά υποχρεωτική απόσπαση προσωπικού κατά παρέκκλιση των ανωτέρω ρυθμίσεων του προσφάτως τροποποιηθέντος άρθρου 68 του Υπαλληλικού Κώδικα γεννά προβληματισμό κατά πόσον εναρμονίζεται με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος, που καθιερώνει την προστασία της επαγγελματικής ελευθερίας. Και τούτο διότι ούτε στην προτεινόμενη ρύθμιση, ούτε στην Αιτιολογική Έκθεση, γίνεται επίκληση λόγων δημοσίου, γενικού συμφέροντος που να δικαιολογούν τις προτεινόμενες α-

ποκλίσεις από την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 68 του Υπαλληλικού Κώδικα (πρβλ. ΣτΕ 3785/2007, ΕλΣυν 61/2011), ούτε επίκληση διατάραξης της εύρυθμης και ομαλής, από απόψεως απασχολούμενου προσωπικού, λειτουργίας των υπηρεσιών της ΡΑΑ, ώστε να προκύπτει κατά τρόπο αντικειμενικό, απόσπαση του ανωτέρω προσωπικού, προς αντιμετώπιση τυχόν σοβαρών υπηρεσιακών προβλημάτων.

2. Επί του άρθρου 20 παρ. 1 γ), παρ. 3 και παρ. 5 περ. γγ)

Ως προς τις προτεινόμενες κατά παρέκκλιση ρυθμίσεις με κανονιστική πράξη θεμάτων που αφορούν εισαγωγή στη Σχολή Δοκίμων Σημαιοφόρων του Λ.Σ., προαγωγών στο βαθμό κελευστή του ΛΣ – ΕΛ.ΑΚΤ. και εισαγωγής στις παραγωγικές Σχολές του ΛΣ – ΕΛ.ΑΚΤ., γεννάται προβληματισμός ως προς την παρεχόμενη εξουσιοδότηση για την έκδοση υπουργικής απόφασης, αντί εξουσιοδότησης προς έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, προκειμένου να ρυθμισθούν τα ανωτέρω ζητήματα. Συναφώς επισημαίνεται ότι, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 43 παρ. 2 εδ. α΄ Συντάγματος, επιτρέπεται να ορισθούν ως φορείς άσκησης κανονιστικής αρμοδιότητας, εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και άλλα όργανα, εφόσον πρόκειται για «ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Ως ειδικότερα θέματα θεωρούνται «εκείνα, τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος, που αποτελεί το αντικείμενο της εν λόγω νομοθετικής ρυθμίσεως» (ΣτΕ 35 [Ολ] 1776/2007, 3013/2014, 2148-50, 2090/2015, κ. ά.). Απαιτείται, επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλην προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδότησης, αλλά, επί πλέον, και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο, συμφώνως με το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα (βλ. ΣτΕ [Ολ] 1101/2002, 941/2008, 2116/2009). Ως λεπτομερειακά θεωρούνται τα ζητήματα που αφορούν «στη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων, ενώ οι κύριες και ουσιώδεις ρυθμίσεις πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη» (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999), τεχνικού, δε, χαρακτήρα είναι τα θέματα που αφορούν ρυθμίσεις για τις οποίες είναι κατ' αρχήν απαραίτητη η παρέμβαση τεχνικού οργάνου (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999). Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι, υπό το φως των αρχών της διαφάνειας, της ισότητας και της ίσης μεταχείρισης των υπό αξιολόγηση υποψηφίων στελεχών Λ.Σ. – ΕΛ.Α.ΚΤ., καθώς και της προστασίας της εύλογης εμπιστοσύνης των ενδιαφερο-

μένων, πρέπει να παρατίθενται στην υπό ψήφιση διάταξη οι κανόνες επί τη βάσει των οποίων θα λάβει χώρα η εν λόγω επιλογή εισακτέων και προακτέων προκειμένου να διασφαλίζονται οι αρχές της αμεροληψίας και της αξιοκρατίας, οι οποίες συνιστούν θεμελιώδεις αρχές στο πλαίσιο του προτεινόμενου συστήματος εισαγωγής, προαγωγών και εξέλιξης των υποψηφίων. Υπό το φως των ανωτέρω, οι προτεινόμενες εξουσιοδοτικές διατάξεις είναι σκόπιμο να αναφέρουν τις βασικές αρχές, τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που διέπουν τα της εισαγωγής και των προαγωγών, προκειμένου αυτά να ρυθμισθούν βάσει της παρεχόμενης νομοθετικής εξουσιοδότησης.

Αθήνα, 29.03.2018

Η εισηγήτρια
Αλεξάνδρα Π. Καρέτσου
Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄
Τμήματος Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών